

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำเอาข้อมูลเชิงประจักษ์มาทดสอบกับโมเดลสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 31,872 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 346 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Informant) คือ จำนวน 1,038 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 346 คน ครูวิชาการ จำนวน 346 คน ครูผู้สอน จำนวน 346 คน

ตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ตัวแปร เป็นตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) และภาวะผู้นำทางวิชาการ (K1) ส่วนตัวแปรแฝงภายใน มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) 5) ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (E2) และประสิทธิผลของโรงเรียนโอกาสทางการศึกษา (E3)

ซึ่งตัวแปรแฝงดังกล่าววัดได้จากตัวแปรสังเกต จำนวน 26 ตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีประเด็นคำถามหลักมีวัตถุประสงค์ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยทางการบริหาร ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย ทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และปัจจัยที่ เป็นสาเหตุทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ตอบซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .865 และแบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุทางการ บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ .677 ถึง .884 โดยมีรายละเอียดแสดง ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านประสิทธิผล (E3) เท่ากับ .865 2) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) เท่ากับ 6.77 3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทางวิชาการ (K2) เท่ากับ .860 4) ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) เท่ากับ .884 5) ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (E2) เท่ากับ .840

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยายเพื่อหาค่าการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถามและการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติ ภาคอ้างอิงใช้ในการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณและการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows และ โปรแกรม LISREL 8.52

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโมเดล ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ตัวแปรแฝงภายนอกหรือปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 2 ตัว ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารจัดการศึกษา วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว คือ การมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ร่วมกัน การส่งเสริมและการพัฒนา การนิเทศกำกับติดตามและให้ข้อมูลย้อนกลับ

1.2 ตัวแปรแฝงภายในหรือปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 3 ตัว ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกัน การกระตุ้นจิตใจและเสริมแรงครู มีความคาดหวังต่อโรงเรียนและนักเรียน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจ 2) ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (E2) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัว คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้คู่คุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาไทย การใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3) ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (E3) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ คุณลักษณะของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู

1.3 ผลการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปรากฏผล ดังนี้

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน เพื่อได้ประเด็นตัวแปรเกี่ยวกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานกิจการนักศึกษาในระดับคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปรากฏผลดังนี้

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของ ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่

คุณลักษณะของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู

1.3.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้ทางวิชาการ และปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.3.3 ผู้เชี่ยวชาญเสนอการเพิ่มประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะส่งผลต่อผู้เรียน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (E2) ภาพรวมอยู่ในระดับมากและ 5) ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) 3) ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) 4) ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (E2) พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและต่ำสุด และมีค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity มีค่า เท่ากับ .784 / .715 / .816 / .832 / .847 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า .01 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ร่วมกันสามารถนำไปวิเคราะห์

องค์ประกอบได้ เมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser–Meyer–Olkin Measures of Sampling dequacy มีค่าเท่ากับ 428.29/432.32 /765.77 /536.78 /510.42 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดล มีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันดี

2.3 การวิเคราะห์รูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายนอก

ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าไค-สแควร์ = 0.41 ที่ค่าองศาอิสระ (df) = 1 ค่าความน่าจะเป็น (P) 0.52 ค่า RMSEA = 0.00 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่าเป็นบวกและมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่าไค-สแควร์ = 1.63 ที่ค่าองศาอิสระ (df) = 3 ค่าความน่าจะเป็น (P) 1.00 ค่า RMSEA = 0.00 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่าเป็นบวกและมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 แสดงว่า รูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4 รูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ

รูปแบบการวัดปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) มีค่าไค-สแควร์ ที่ = 7.68 ค่าองศาอิสระ df = 8 ค่าความน่าจะเป็น (P) = 0.46 RMSEA = 0.00 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกและมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รูปแบบการวัดปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (E2) มีค่าไค-สแควร์ ที่ = 9.71 ค่าองศาอิสระ df = 10 ค่าความน่าจะเป็น (P) = 0.47 RMSEA = 0.00 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกและมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า รูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

รูปแบบการวัดประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่าไค-สแควร์ที่ = 0.01 ค่าองศาอิสระ df = 1 ค่าความน่าจะเป็น (P) = 0.94 RMSEA = 0.00 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกและมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ารูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.5 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการปรับรูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาได้จากค่าไค สแควร์- $(\chi^2) = 256.60$ ที่ค่าองศาอิสระ (df) = 258 ค่าความน่าจะเป็น (P) = 0.51 ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการ

ประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) = 0.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.95
 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) = 0.93 ตามลำดับ ซึ่งค่าสถิติเหล่านี้
 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งให้เห็นว่ารูปแบบสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล
 เชิงประจักษ์ตามเงื่อนไขหรือระดับการยอมรับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของ
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ทั้งอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวมมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ค่าอิทธิพลทางตรง พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อ
 ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3 ปัจจัย ที่ส่งผลทางตรงต่อการเป็น
 องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) มีค่า
 อิทธิพลมากที่สุด เท่ากับ 0.39 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) และ
 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ซึ่งมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.32 และ 0.04 ตามลำดับ

3.2 ค่าอิทธิพลทางอ้อม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยาย
 โอกาสทางการศึกษาที่ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
 การศึกษา (E3) โดยภาพรวม พบว่า

ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผล
 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยส่งผ่านปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1)
 มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.46 นอกจากนี้ยังส่งผ่านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่า
 อิทธิพลเท่ากับ 0.11

ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผล
 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1) มีค่า
 อิทธิพลเท่ากับ 3.21 นอกจากนี้ยังส่งผ่านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่า
 อิทธิพลเท่ากับ -0.23

ส่วนปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) ส่งผลทางอ้อมต่อ
 ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านปัจจัยด้านกระบวนการจัดการ
 เรียนรู้ (E2) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 6.18

3.3 ค่าอิทธิพลรวม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา (E3) พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) มีค่า
 อิทธิพลมากที่สุด เท่ากับ 0.39 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ปัจจัย เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R^2) พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1) ปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) สามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ร้อยละ 43 ส่วนปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) สามารถร่วมกันอธิบายปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1) ได้ร้อยละ 56 ส่วนปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) สามารถร่วมกันอธิบายปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) ได้ร้อยละ 93 จึงถือได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือและยอมรับได้

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการอภิปรายออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนแรก ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนที่สอง การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับการดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ว่า “โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับปัจจัยทางการบริหารที่นำมาศึกษา และระดับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมากขึ้นไป” ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูมิ พระรักษา (2557, หน้า 227) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยนงลักษณ์ เรือนทอง (2550, บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

ว่า ประกอบด้วย 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพและการตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์และ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง สอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552, บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มี 9 ด้าน คือ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร บรรยากาศสถานศึกษา คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู การได้รับการสนับสนุนจากสังคมของครู พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เจตคติต่อสถานศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษและ 2) ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มี 4 ด้าน คือ การบริหารสถานศึกษา การบริหารและการสนับสนุน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Price (Lowless, 1979, p.34; Cited in Price, 1963, p. 384) ได้วิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพขององค์การ 5 อย่าง คือ ความสามารถในการผลิต ชวัญกำลังใจ การปฏิบัติตามแบบอย่าง การปรับตัวและการเป็นปีกแผ่นขององค์การ ส่วน Kreitner (1983, p. 135) ได้จำแนกตัวแบบความมีประสิทธิภาพออกเป็น 3 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะดั้งเดิมที่เห็นว่าเป็นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ 2) ทักษะทรัพยากรและระบบเห็นว่าเป็นความสามารถขององค์การในการที่จะจัดหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและขาดแคลนมาใช้ในระบบขององค์การได้และ 3) ทักษะที่คำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ปกครองของผู้มีส่วนได้เสียขององค์การและสอดคล้องกับ Hoy and Furguson (1985, pp. 117-134) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนอาจพิจารณาจากการที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอกของบุคคลและสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับครูอาจารย์ได้

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยความสัมพันธ์อิทธิพลทุกเส้นทางที่ส่งไปยังประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของปัจจัยเชิงสาเหตุใน

โมเดลทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ปัจจัยด้านประสิทธิผล พบว่า ทุกตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) แสดงได้ว่า ปัจจัยในโมเดลทั้ง 4 ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น และส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และมีค่าสถิติ Bartlett, s test of sphericity เท่ากับ .784 / .715 / .816 / .832 / .847 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า .01 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์ร่วมกัน เมื่อพิจารณาค่าดัชนี Kaiser–Meyer–Olkin Measures of Sampling adequacy มีค่าเท่ากับ 428.29 / 432.32 / 765.77 / 536.78 / 510.42 ตามลำดับ ซึ่งทุกโมเดลมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีความสัมพันธ์กันดี พิจารณาได้จากค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 256.60 และไม่มีความสำคัญทางสถิติ (P -value = 0.51 df = 258) ซึ่งเป็นการยืนยันว่ารูปแบบเชิงสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ยังมีค่าที่ระบุความกลมกลืนอื่นๆ เช่น ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ RMSEA = 0.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) = 0.93 แสดงว่า รูปแบบการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตามทฤษฎีระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์” นอกจากนี้ทั้ง 4 ปัจจัย ยังสามารถรวมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ร้อยละ 43 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 4 ปัจจัย ในโมเดลไปยังตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากวาในขั้นตอนการกำหนดปัจจัยต่างๆ เขาไว้ในโมเดล การวิจัยวิจัยใดศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่หลากหลายของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององคการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่ดำเนินการดวยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นโดยใช้โปรแกรม ลิสเรล แลวจึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย จึงทำให้ปัจจัยเชิงสาเหตุในโมเดล สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนหรือรวมกันทำนายตัวแปรตามได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, หน้า 193–195) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นต่อการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของ

โรงเรียน : การพัฒนาและตรวจสอบความตรงของตัวแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ศึกษาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับรูปแบบทางการบริหารและระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละปัจจัย พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีเพียงปัจจัยสมรรถนะขององค์การอยู่ในระดับปานกลาง ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยทางการบริหารมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเรียงค่าสัมประสิทธิ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ อิทธิพลทางตรง 4 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะขององค์การ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศของโรงเรียน และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ อิทธิพลทางอ้อม มี 3 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะขององค์การที่ส่งผ่านด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้กับด้านบรรยากาศของโรงเรียน และด้านบรรยากาศของโรงเรียนที่ส่งผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้และอิทธิพลรวม 4 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะขององค์การ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศของโรงเรียน และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

3. การวิเคราะห์แยกค่าอิทธิพลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

3.1 ค่าอิทธิพลทางตรง พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3 ปัจจัย ที่ส่งผลทางตรงต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) มีค่าอิทธิพลมากที่สุด เท่ากับ 0.39 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ซึ่งมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.32 และ 0.04 ตามลำดับ

3.2 ค่าอิทธิพลทางอ้อม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (E3) โดยภาพรวม พบว่า

ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) ส่งผลทางอ้อมต่อ

ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยส่งผ่านปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.46 นอกจากนี้ยังส่งผ่านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.11

ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 3.21 นอกจากนี้ยังส่งผ่านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.23

ส่วนปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 6.18

4. ค่าอิทธิพลรวม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (E3) พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) มีค่าอิทธิพลมากที่สุด เท่ากับ 0.39 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 4 ปัจจัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 “ตัวแปรปัจจัยทางการบริหารที่นำมาศึกษามีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามแบบที่พัฒนาขึ้น” และการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (K1) มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวม เชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ อธิบายได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา โดยมีหลักการสำคัญที่มีส่วนในการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทำให้คนทำงานมีความภาคภูมิใจโดยธรรมชาติและการทำงานของคนย่อมสำเร็จได้ยาก จึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้นั้นย่อมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอันจะนำไปสู่การให้ความร่วมมือและพัฒนาองค์การไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพร ไชยตา (2552) ที่ได้ศึกษาปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ

บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กและปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กผ่านตัวปัจจัยความผูกพันต่อองค์การ

4.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ (K2) มีค่าอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยมีค่าอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.32 ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (E1) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 3.21 นอกจากนี้ยังส่งผ่านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.23 อธิบายได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ร่วมกัน การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศน์กำกับติดตามและให้ข้อมูลป้อนกลับ มีลักษณะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนมากกว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะเห็นได้จากเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลการส่งผ่านบรรยากาศของโรงเรียน มีค่าอิทธิพลสูงถึง 3.21 ซึ่งสอดคล้องกับภารตี อนันต์นาวิ (2545) ; สุวัฒน์ วิจิธมานนท์ (2549) ; วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2549) และ Yuki (2002) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยทางอ้อมจะส่งผ่านพฤติกรรมกรรมการบริหารและบรรยากาศของโรงเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Bossert, Dwyer, Rowan, & Lee (1982) ที่ได้พัฒนาตัวแบบภาวะผู้นำทางวิชาการในห้องปฏิบัติการ Far West ซึ่งได้ข้อค้นพบสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hallinger, Bickman, & Devis (1990) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยส่งผ่านบรรยากาศ และการจัดระบบการเรียนการสอน และยังมีผลการศึกษาบางเรื่องพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลสำเร็จของโรงเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (Andrews, Sodwe, & Jacoby, 1986; Eberts & Stone, 1988; Hack, Larsen, & Marcoulides, 1990)

4.3 ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน (E1) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.37 ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 6.18 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ จากข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยจะมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้

เป็นเพราะว่าบรรยากาศเป็นเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมการเรียนรู้ หรือการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้บรรยากาศยังช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การกระตุ้น จูงใจและเสริมแรงครู ซึ่งสอดคล้องกับสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2251) ได้ศึกษาตัวแบบปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน (0.71) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (0.70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตจะเห็นว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว อีกทั้งพบว่า การศึกษาของ สุวรรณ สุ่มเนียม (2559, หน้า 54) พบว่า บรรยากาศสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการทำงานที่มีประสิทธิผลของครูซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมสนับสนุน และการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนเป็นเรื่องที่จำเป็นที่โรงเรียนละเลยไม่ได้ และถาวร เสงี่ยม (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศของโรงเรียนส่งอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารหลักสูตรและส่งอิทธิพลทางอ้อมไปยังประสิทธิผลของโรงเรียน และ Stringer (2002, pp. 10-12) ซึ่งได้กล่าวว่า บรรยากาศองค์การหรือสภาพแวดล้อมของการทำงาน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติตนของบุคลากรในองค์การ และบรรยากาศองค์การในแต่ละด้านจะมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ในองค์การมากน้อยต่างกัน

4.4 ปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E2) มีอิทธิพลทางตรงเชิงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.11 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนโดยตรง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด และถือเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Silins & Murray-Harvey (1999) ; Scheerens (2000) ; Saunder (2000) ; Alig-Mielcarek (2003) สอดคล้องกับ Duttweiler (1990, cited in Sergiovanni, 2001) ที่ได้ศึกษาผลงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น Purkey & Smith (1982) ; Roueche & Baker (1986) ; Stedman (1987) ; Wayson (1988) Wimpelberg, Teddlie & Stringfield (1989) ได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลนั้น มีหลายปัจจัยโดยปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

แนวคิดและผลการวิจัยหลายเรื่องที่มีข้อค้นพบสอดคล้องกันว่ากระบวนการเรียนรู้จะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เช่น ผลงานวิจัยของ Edmonds, 1979 cited in Hoy & Miskel (2005) ; Murphy et. al. (1985) ; Chrispeels & Watson (1987) ; สถาบัน HMI (1988) ; Mortimore (1988) ; Smith & Tomlinson, 1989 cited in Woods & Orlik (1994) ; Caldwell & Spinks (1990) ; Halton, 1992 อ้างถึงในวิโรจน์ สารรัตนะ (2548) และ Hoy & Miskel (2005)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการตรวจสอบด้วยกระบวนการวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทสังคมไทย เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยจะเห็นว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทำให้การนำเอาผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่คล้ายคลึงหรือมีภาระงานบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งที่เป็นภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกำหนดนโยบายหรือวางแผนพัฒนาประสิทธิผลขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีทิศทางมีความชัดเจนเป็นไปได้และเหมาะสม

1.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสาเหตุสำคัญทางตรงที่ส่งผลต่อปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงไป คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน ส่งตรงปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น แต่ละปัจจัยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรให้ความสนใจทั้งในดานวิสัยทัศน์ ทักษะในการบริหารงาน การทำงานเป็นทีม การพัฒนาศักยภาพบุคลากร นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญ

สนใจในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาบรรยากาศโรงเรียน ตลอดจนมีการ
ปัจจัยอื่นที่ไม่ได้กล่าวถึงด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของประสิทธิผล
การบริหารงานของฝ่ายอื่นๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ระดับ
ปฐมวัย ประถม หรือมัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากกรอบ
แนวคิด และตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ทั้งนี้เนื่องจากมีตัวแปรจำนวนมากที่ได้จากการศึกษา
วิเคราะห์ที่ยังไม่ได้นำมาศึกษา

2.3 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา มาปรับทำงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี